मस्मान्नीचात् । [1]ईषत्प्रलम्भः-दुष्प्रलम्भः-सुप्रलम्भः । ईषल्लभः । [2]सुलभम्-दुर्लभम् । सुलाभो दुर्लाभः । सुप्रलम्भः । [3]लाभम्-लाभम्-लम्भम्-लम्भम् । प्रलम्भम्-प्रलम्भम् । [4]लभा दुरालभा । उपलब्धिः ।

(1472) "**लर्ब गतौ**" (I-भ्वादिः-417. सक. सेट्. पर.)

क्षीरस्वामिमैत्रेयौ धातुममुं न पठतः ।

लर्बकः-र्बिका, लर्बकः-र्बिका, लिलर्बिषकः-षिका, लालर्बकः-र्बिका ; लर्बिता-त्री, लर्बयिता-त्री, लिलर्बिषिता-त्री, लालर्बिता-त्री ; इत्यादीनि रूपाणि सर्वाण्यपि भौवादिक**कर्बति**वत् (173) बोध्यानि ।

(1473) "**लल ईप्सायाम्**"

(X-चुरादिः-1688. सक. सेट्. आत्म.) **आकुम्भीयः** ।

लालकः-लिका, लिलालयिषकः-षिका, लालयिता-त्री, लिलालयिषिता-त्री ; इत्यादिकानि रूपाणि सर्वाण्यपि चौरादिक**कालयति**वत् (175) ज्ञेयानि ।

---

1. 'उपसर्गात् खल्घञोः' (7-1-67) इति नुम् । '**लभेश्च**' (7-1-64) इत्येव खल्प्रत्यये घञि च नुमः सिद्धत्वात् यतः पुनरारम्भः ततो ज्ञायते—नियमार्थमिति । नियमस्वरूपं तु अजाद्योः खल्घञोः प्रत्यययोर्नुम् भवति चेत्—उपसर्गात् परयोरेव—इति । तेन **ईषल्लभः, लाभः** इत्यादिषु निरुपसृष्टेषु न नुम् भवति ।
2. 'उपसर्गात् खल्घञोः' (7-1-67) इत्यस्यापवादभूतेन 'न सुदुर्भ्यां केवलाभ्याम्' (7-1-68) इत्यनेन नुम्निषेधः । अत्र वदन्ति—सूत्रे केवलशब्दः शब्दोपात्ताभ्यां सुदुर्भ्यामन्यस्य सजातीयस्योपसर्गस्याभावमाह । तेन सुदुर्भ्यामन्योपसर्गरहितस्य **लभेः** खल्घञोर्नुम् न भवतीति सूत्रार्थः सम्पन्नः । उपसर्गान्तरयोगे तु **अतिसुलम्भः** इति नुम् भवत्येव—इति । यदा तु 'सुः पूजायाम्' (1-4-94) 'अतिरतिक्रमणे च' (1-4-95) इत्याभ्यां सुश्चातिश्च कर्मप्रवचनीयसंज्ञके भवतः—तदानीं **अतिसुलभम् अतिदुर्लभम्** इत्यादयोऽपि प्रयोगाः साधव एवेति ज्ञेयम् । विस्तरस्तु **बृहच्छब्देन्दुशेखरादिषु** द्रष्टव्यः ।
3. 'विभाषा चिण्णमुलोः' (7-1-69) इति चिणि णमुलि च नुम्विकल्पः । 'विभाषा चिण्णमुलोरुपसर्गान्न' इति **भाष्ये** (7-1-69) व्याख्यातत्वात् प्राप्तविभाषेत्याश्रित्य व्याख्यातृभिर्व्यवस्थितविभाषेयमित्याश्रितम् । तेनायं फलितोऽर्थः—सोपसर्गस्य नित्यं नुम् ; निरुपसृष्टात् तु विभाषेति । तेनैवं रूपाणि बोध्यानि ।
4. धातोः षित्त्वात् 'षिद्भिदादिभ्यः—' (3-3-104) इत्यङ् । यदा तु 'क्तिन् आबादिभ्यः' (वा. 3-3-94) इत्याश्रीयते, तदानीम् क्तिन् अपि साधुः—'अभिधानलक्षणाः कृत्तद्धितसमासान्ताः' इत्यादिप्रामाण्यात् ।